

Socialdepartementet
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.sof@regeringskansliet.se

S2023/00244

Betänkandet En uppväxt fri från våld (SOU 2022:70)

Förvaltningsrätten i Stockholm vill lämna följande synpunkter på de förslag och överväganden som görs i betänkandet.

Avsnitt 14.8 Kommunövergripande kartläggningar, analyser och åtgärdsplaner

Förvaltningsrätten konstaterar att det i förslaget till ny lag om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn saknas bestämmelser om ansvarsutkrävande och eventuella påföljder om lagen inte följs. Förvaltningsrätten anser att det är lämpligt med ett förtydligande av vilka åtgärder enligt lagen som ska formaliseras genom beslut av kommunen (jfr t.ex. 5 § om att sammanställa en lägesbild och 8 § om uppföljning och uppdatering) och överklagbarheten av sådana beslut. För det fall avsikten är att någon påföljds- eller överklagandemekanism inte ska införas i lagen, efterfrågar förvaltningsrätten i vart fall överväganden kring möjligheterna till laglighetsprövning enligt 13 kap. kommunallagen (2017:725), bl.a. med hänsyn till hindret mot att överklaga beslut av rent förberedande eller rent verkställande art.

15.3.2 och 15.4.1 Anpassad information till barn och unga

De nya bestämmelserna om anpassad information till barn i 36 § lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga, LVU, respektive 11 kap. 10 § socialtjänstlagen (2001:453), SoL, har enligt förvaltningsrätten en naturlig koppling till paragrafernas respektive första mening i första stycket. Förvaltningsrätten vill därför lyfta fram en alternativ utformning där de nya bestämmelserna förs in i direkt anslutning till paragrafernas respektive första mening, vilket i exempelvis 11 kap. 10 § SoL skulle formuleras enligt följande: ”*När en åtgärd rör ett barn ska barnet få relevant information. Det sätt som informationen ges...*”. I sammanhanget kan noteras att en sådan utformning ligger i linje med förslaget som lagts fram i betänkandet SOU 2020:47 Hållbar socialtjänst (se författningsförslaget till 5 kap. 2 § i ny socialtjänstlag).

Förvaltningsrätten konstaterar vidare att formuleringarna om att barn ska få anpassad information skiljer sig åt mellan de olika författningsförslagen. I lagen (1988:609) om målsägandebiträde och lagen (1999:997) om särskild företrädare för barn används en kort formulering om att barnet ska få

anpassad information, medan beskrivningarna av hur den anpassade informationen ska ges är, på olika sätt, mer detaljerade i SoL och LVU respektive förundersökningskungörelsen (1947:948). Avseende förslaget i förundersökningskungörelsen finns även, till skillnad från de andra författningsförslagen, ett tillägg om på vilka sätt barnet ska få komma till tals. För att uppnå en tydlig och enhetlig tillämpning bör, enligt förvaltningsrätten, en likalydande formulering om krav på anpassad information användas i samtliga av författningarna. Om skillnader i tillämpningen är avsett bör detta förtydligas.

Avsnitt 15.4.2 Yrkesverksamma ska bemöta barnet på ett respektfullt och anpassat sätt och ha särskild kompetens

Mot bakgrund av förslagen om förstärkt kunskapskrav avseende målsägandebiträden och särskilda företrädare för barn anser förvaltningsrätten att det bör övervägas om motsvarande krav bör införas vid förordnande av offentligt biträde i LVU-ärenden som berör barns våldsutsatthet. Skälen som lyfts fram i betänkandet, bl.a. att det är av stor vikt att barnets företrädare har kunskap om trauma, posttraumatiskt stressyndrom och våldsutsatthet samt har en djupare förståelse för barnen som de företräder i domstol, kan vara lika relevanta i LVU-processen när frågor om våldsutsatthet aktualiseras. Förvaltningsrätten anser därför att det bör övervägas om en motsvarande reglering ska införas om att barnets offentliga biträde ska ha förstärkta kunskapskrav även inom ramen för LVU-processer som rör våldsutsatthet. Om sådana förstärkta kunskapskrav istället bedöms kunna rymmas inom befintlig lagstiftning (se 39 § LVU) så bör detta förtydligas.

Avsnitt 17.4 Förslaget till lag om ändring i lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga

Förvaltningsrätten noterar att termen ”barn” används i stället för termen ”unga” i författningskommentaren till förslag om ändring i 36 § LVU trots att benämningen ”unga” används i såväl den föreslagna bestämmelsens ordalydelse som i lagen i övrigt.

Övriga delar

Ett skrivfel noteras i avsnitt 1.1 Förslag till lag med vissa bestämmelser om kommuners ansvar för att förebygga och bekämpa våld mot barn. I 6 § första stycket bör kommatecknet efter ”5 §” tas bort.

Detta yttrande har beslutats av chefsrådmannen Anna Önell efter föredragning av förvaltningsrättsfiskalen Julia Romeis.

Anna Önell

Julia Romeis